Valiokunnan lausunto YmVL 23/2017 vp– U 42/2017 vp

Ympäristövaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (raskaan kaluston hiilidioksidipäästöjen ja polttoaineenkulutuksen seuranta ja raportointi)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (raskaan kaluston hiilidioksidipäästöjen ja polttoaineenkulutuksen seuranta ja raportointi) (U 42/2017 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- ylitarkastaja Eleonoora Eilittä, liikenne- ja viestintäministeriö
- neuvotteleva virkamies Tuija Talsi, ympäristöministeriö

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Ehdotuksen tavoitteena on kerätä raskaiden hyötyajoneuvojen hiilidioksidipäästöihin ja polttoaineenkulutukseen liittyvää suorituskykyä koskevat tekniset tiedot sekä asettaa nämä julkisesti saataville. Tiedon keräämisen tarkoituksena on lisätä ajoneuvovalmistajien kilpailua sekä suunnitella toimia, joilla tulevaisuudessa voidaan vähentää liikenteenharjoittajien polttoainekustannuksia ja vähentää raskaiden ajoneuvojen kasvihuonekaasupäästöjä. Henkilö- ja pakettiautojen osalta seuranta ja raportointi ovat lisänneet markkinoiden avoimuutta EU:ssa. Euroopan ympäristökeskuksen vuosittain julkaisemia tietoja käytetään laajasti hiilidioksidipäästöjen vertailuun EU:ssa. Se muodostaa myös perustan henkilö- ja pakettiautojen hiilidioksidipäästönormien asettamiselle myös tuleville vuosille sekä normien noudattamisen valvonnalle.

Asetusehdotuksessa esitetään, että jäsenvaltioiden ja raskaiden hyötyajoneuvojen valmistajien velvollisuudeksi tulisi kerätä tietoa uusien raskaiden hyötyajoneuvojen hiilidioksidipäästöistä sekä polttoaineenkulutuksesta sekä toimittaa tiedot komissiolle. Jäsenvaltioiden viranomaisten

velvollisuus toimittaa tietoa tulisi voimaan 2020 ja koskisi vuosittain edeltävänä kalenterivuonna ensimmäisen kerran EU:ssa rekisteröidyistä ajoneuvoista saatavilla olevaa tietoa. Valmistajien velvollisuus kerätä tietoa tulisi voimaan 2020 ja koskisi tietoa ajoneuvoista, joiden valmistuspäivä oli edeltävänä kalenterivuonna. Asetusehdotuksen mukaan siirrettäisiin komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä asetuksen liitteen I ja II muuttamiseksi. Delegoitujen säädösten antamisessa komissio noudattaisi asetusehdotuksen artiklan 12 mukaisia edellytyksiä.

Komissio esittää, että komissiolle raportoituja tietoja säilytetään julkisesti saatavilla olevassa rekisterissä. Rekisteriä ylläpitäisi Euroopan ympäristökeskus komission puolesta. Komissiolla olisi ehdotuksen mukaan mahdollisuus varmentaa tietojen laatu ja korjata tiedot, mikäli toimitetut tiedot eivät pidä paikkaansa tai niissä on puutteita. Ehdotuksen mukaan komissio voisi täytäntöönpanosäädöksillä määrittää varmennus- ja korjaustoimenpiteet. Ilmastonmuutoskomitea avustaa komissiota täytäntöönpanosäädösten valmistelussa.

Komissio esittää, että kerätyn tiedon perusteella tehtäisiin vuosittain analyysi hiilidioksidipäästöistä sekä raskaiden hyötyajoneuvojen kaluston kehittymisestä EU:ssa sekä samanlainen analyysi yksittäisten valmistajien osalta.

Asetusehdotuksen mukaan tietoja, jotka ovat arkaluontoisia henkilötietosuojan perusteella tai kilpailusyistä, ei julkaista.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää EU:n tasolla tehtäviä toimia päästövähennysten saavuttamiseksi liikennesektorilla tärkeinä. Nykyisen ehdotuksen taustalla on tavoite suunnitella toimia, joiden avulla myös raskaan kaluston päästöjä voidaan tulevaisuudessa vähentää ja näin ollen auttaa EU:n jäsenvaltioita pääsemään omiin kansallisiin päästövähennystavoitteisiinsa.

Valtioneuvosto pitää ehdotuksen oikeusperustaa asianmukaisena. Valtioneuvosto katsoo myös, että ehdotus on suhteellisuusperiaatteen ja toissijaisuusperiaatteen mukainen.

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että toiminnanharjoittajat voivat jatkossa saada vertailukelpoista tietoa ajoneuvojen hiilidioksidipäästöistä ja polttoaineenkulutuksesta. Tämä helpottaa ympäristöystävällisten valintojen tekemistä ja kannustaa ajoneuvovalmistajia kehittämään vähäpäästöisiä ratkaisuja.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan on kuitenkin tärkeää huomioida, että raskaiden ajoneuvojen osalta päästövähennyksiä voidaan lisäksi saavuttaa kehittämällä ratkaisuja paluukuljetusten kapasiteetin parempaa hyödyntämistä ajatellen ja käyttämällä massoiltaan ja mitoiltaan suurempia ajoneuvoja, joiden avulla voidaan kuljettaa suurempia määriä kerralla. Näin voidaan vähentää kuljetussuoritetta sekä saavutetaan päästövähennyksiä.

Valtioneuvosto pitää asetusehdotuksen mukaista komission mahdollisuutta täytäntöönpanosäädöksillä määrittää tarpeelliset varmennus- ja korjaustoimenpiteet sekä valtaa antaa delegoituja säädöksiä asetuksen liitteen I ja II muuttamiseksi tarkoituksenmukaisina.

Valiokunnan lausunto YmVL 23/2017 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta korostaa valtioneuvoston kantaan yhtyen, että EU:n tasolla tehtävät toimet ovat tärkeitä päästövähennysten saavuttamiseksi liikennesektorilla. Liikenne muodostaa merkittävimmän päästökaupan ulkopuolisen taakanjaon piiriin kuuluvan sektorin niin EU:ssa kuin Suomessakin. Suomessa kotimaan liikenteen osuus taakanjakosektorista on noin 35 % kokonaispäästöistä. Raskaiden ajoneuvojen päästöt vastaavat noin 30 %:a liikenteen kokonaispäästöistä.

Asetukseen sisältyvät seuranta- ja raportointivelvoitteet ovat tärkeitä, sillä raskaiden hyötyajoneuvojen polttoaineenkulutusta ja hiilidioksipäästöjä ei ole toistaiseksi säädelty henkilöajoneuvojen tapaan. Liikenteen päästöjen vähentäminen kustannustehokkain toimin on olennaista, sillä Suomen taakanjakosektorin päästövähennysvelvoitteeksi on esitetty -39 % vuoden 2005 päästötasosta ja liikenteen päästövähennyspotentiaali on taakanjakosektorilla suurin. Tietojen perusteella on mahdollista tulevaisuudessa laatia riittävään tietoon perustuva, kaikkia autonvalmistajia koskeva EU-tasoinen säädös myös raskaan liikenteen päästöjen vähentämisestä.

Valiokunta korostaa valtioneuvoston ja parlamentaarisen liikenneverkon rahoitusta arvioivan työryhmän tavoin laajan keinovalikoiman merkitystä liikenteen päästöjen vähentämisessä. Raskaan liikenteen energiatehokkuutta pyritään tällä hetkellä parantamaan tehostamalla kuljetuslogistiikkaa esimerkiksi suurempia tavarankuljetusajoneuvoja käyttämällä ja välttämällä tyhjiä paluukuljetuksia.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Ympäristövaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 19.9.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Satu Hassi vihr
varapuheenjohtaja Silvia Modig vas
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Susanna Huovinen sd
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Sari Multala kok
jäsen Martti Mölsä si
jäsen Veera Ruoho kok
jäsen Katja Taimela sd

Valiokunnan lausunto YmVL 23/2017 vp

jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Mirja Vehkaperä kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos